

Юлія Данкова: «Від початку війни Метінвест відмовився від податкових пільг. Ці кошти потрібні Україні, щоб виборювати Перемогу»

Фінансова директорка Групи Метінвест в інтерв'ю dsnews.ua розповіла про перебудову бізнесу, підтримку громад і динаміку податкових платежів.

Гроші на армію — це гроші українців: передусім громадян і бізнесу, що працює у нашій державі, пише видання dsnews.ua у матеріалі

[«Податковий щит. Як бізнес і громадяни працюють на оборону»](#)

Левову частку фінансування країни забезпечують податки. За даними Державної казначейської служби, податкові надходження до зведеного бюджету (державний + місцеві) становили 61,2% торік і 53,2% за 8 місяців поточного року. Якщо взяти тільки державний бюджет, то вага податків у ньому становила 53,1% торік і 44,9% у цьому році відповідно.

Серед податкових джерел найбільший внесок у державний бюджет зробили: ПДВ — 21,4%, податок та збір на доходи фізичних осіб — 6,6%, акциз — 6,5% та податок на прибуток підприємств — 6,2%.

Добре, а як за цими числами розглядіти внесок бізнесів? Недокладну розбивку надходжень за галузями публікує Державна податкова служба. За її даними, у січні-вересні 2023 р. найбільше до бюджетів усіх рівнів сплатили переробна промисловість і торгівля.

Як поєднуються реальні ресурси й гроші в роботі на Перемогу? Один з найбільших та найпоказовіших кейсів має гірничо-металургійна Група компаній Метінвест, яка торік втратила чи не найбільше потужностей, ніж будь-який інший бізнес в Україні, зокрема комбінати в Маріуполі. Але після цього Група перебудувала бізнес та створила нові логістичні ланцюги для експорту продукції. Самостійність для закордонних активів, делегування повноважень людям на місцях в Україні, підтримка співробітників, мирного населення та ЗСУ — основні чинники, що допомогли Метінвесту утриматися на плаву. І він продовжує працювати на перемогу й залишається одним із найбільших платників податків в Україні: лише за I півріччя 2023 р. компанія сплатила понад 6,3 млрд грн. Вислів «працювати на перемогу» тут має не лише фінансове, а й фізичне втілення: компанія надавала важку техніку для прокладання окопів та зведення оборонних споруд, забезпечувала Сили оборони протитанковими їжаками, а самих бійців — броньованою сталлю, куленепробивними жилетами та іншими критично необхідними речами.

У рамках спецпроект «Податковий щит» «ДС» розповідає про компанії, які, попри всі виклики часу, розвивають бізнес в Україні та роблять великі відрахування на користь держави, а отже — на українську

армію, адже всі внутрішні фінансові ресурси йдуть на безпеку й оборону. Видання поговорило з Юлією Данковою, фінансовою директоркою Метінвесту — групи компаній, яка зазнала чи не найсуттєвіших втрат від бойових дій, але залишається в топі найбільших платників податків.

— Унаслідок війни зруйновано частину потужностей Групи й надзвичайно ускладнено експорт металопродукції. Утім, Метінвест лишається одним із найбільших платників податків у країні. Як вдалося стабілізувати роботу? Чи покращується динаміка з виробництвом і продажами?

— Справді, внаслідок війни Метінвест втратив контроль над двома великими комбінатами в Маріуполі та призупинив виробництво в Авдіївці. Ці та інші виклики, які ми продовжуємо долати, змусили нас перебудувати бізнес, аби вижити.

Насамперед ми забезпечили можливість своїм іноземним підприємствам діяти відокремлено, оскільки вертикально інтегровану структуру було порушено. Адже до війни маріупольські комбінати постачали на наші прокатні заводи за кордоном напівфабрикати, а з США в Україну йшов вугільний концентрат. Зараз активи Метінвесту в Італії, Великій Британії та США ведуть діяльність як самостійні підприємства. Вугільні шахти в США переорієнтували продаж продукції на внутрішній та експортні ринки, а прокатні заводи купують напівфабрикати на відкритому ринку.

Також ми подбали про співробітників, які забезпечують виробничий процес. Усі підприємства мають бомбосховища, укомплектовані для тривалого перебування людей. В укриттях є вода, їжа й ліки.

Чорноморські порти України, через які традиційно експортувалася сировина й металопродукція до Азії та Європи, заблоковані росіянами. Тому ми вибудували логістичні ланцюги заново. Зараз постачаємо сировину до європейських країн залізницею, а морем відвантажуюмо продукцію із восьми європейських портів у Польщі, Хорватії, Румунії. Увесь експорт металу компанія повністю переорієнтувала на європейський ринок.

Що стосується виробництва, зараз наші металургійні підприємства завантажені на 65-75% потужності, а гірничо-збагачувальні комбінати — на 35-40%. У I півріччі 2023 р. Метінвест виробив понад 1 млн т сталі, 4,75 млн т залізрудного концентрату та понад 3 млн т вугільного концентрату.

— Щодо податкового навантаження, як воно змінилося проти довоєнних часів? Яка динаміка й головні чинники її змін?

— 2021 р. був для Метінвесту дуже вдалим із погляду виробництва та фінансових показників. Тому ми змогли створити певний запас міцності, що допоміг компанії пережити перші місяці війни. Група у 2021 р. перерахувала до бюджетів усіх рівнів в Україні 52,7 млрд грн податків та зборів, зокрема майже 33 млрд грн податку на прибуток.

Звісно, нинішні обсяги податків далекі від довоєнних показників. Адже ми втратили маріупольські комбінати — а це майже 50% українського виробництва та експорту металу. Також призупинив роботу Авдіївський коксохімічний завод. До того ж вивезення залізрудної сировини надзвичайно ускладнює блокада портів. Це все відображається на податку на прибуток.

Водночас є певна позитивна динаміка щодо податку з доходів фізичних осіб. У III кварталі цього року компанія збільшила виплати на 12% проти попереднього кварталу. Це є наслідком того, що навіть в умовах війни Метінвест спромігся виплатити співробітникам часткові премії за минулий рік, а також цього літа запровадити можливість отримання 25%-ої командної премії для працівників виробничих і ремонтних підприємств в Україні.

— Відомо, що експорт залізної руди з України суттєво скорочується. Яка при цьому динаміка рентних платежів Метінвесту?

— Так, порівняно з металопродукцією, ситуація із залізною рудою набагато гірша. Унаслідок воєнних дій влітку 2022 р. призупиняли та згодом відновили видобуток руди Ігулецький та Північний ГЗК, а також спільне підприємство Південний ГЗК.

Через неможливість вивозити залізрудну сировину морем ми змушені значно зменшити завантаження наших криворізьких ГЗК. Наразі експорт сировини здійснюється через західні прикордонні переходи до споживачів в Європі та далі до європейських портів, але загальні обсяги експорту значно нижчі, ніж у довоєнний час.

Відстань до портів ЄС втричі більша за відстань до чорноморських портів України. А це означає здорожчання логістики в 4-6 разів проти довоєнних показників.

На цьому фоні динаміка рентних платежів знижується. Якщо у 2022 р. Метінвест сплатив за користування надрами 3,2 млрд грн, то за 9 місяців цього року — 1,5 млрд грн. Зокрема, плата за

— Ваш бізнес пов'язаний із конкретними містами та громадами. На яку суму Група поповнює місцеві бюджети? Чи користувалися ви податковими пільгами? І як загалом допомагаєте містам присутності?

— Підприємства Метінвесту завжди дбали про громади, в яких працюють, і зараз ми продовжуємо це робити. Від початку війни дещо змінилися пріоритети. Якщо раніше ми спрямовували кошти на соціальну інфраструктуру, освіту, спорт і культуру, то зараз підтримуємо армію, надаємо гуманітарну допомогу, та, звісно, опікуємося співробітниками й громадами.

Попри бойові дії, ми змогли евакуювати з міст своєї присутності, Маріуполя та Авдіївки, близько 20 000 людей. Компанія підготувала для переселенців тимчасовий прихисток, забезпечувала харчами, продуктами першої потреби та ліками.

Зараз у нашому фокусі — фізична й психологічна реабілітація, реінтеграція в суспільство ветеранів, що повертаються з війни, а також перенавчання та працевлаштування.

Від початку повномасштабного вторгнення компанія відмовилася від податкових пільг, на які має право за законодавством, і сплачує податки в повному обсязі. Адже ми розуміємо, що ці кошти зараз потрібні громадам і країні загалом, щоб виборювати перемогу. За 9 місяців цього року Метінвест поповнив бюджети шести міст присутності на понад 2 млрд грн. Зокрема, Кривий Ріг отримав 750 млн грн податків, Запоріжжя — 640 млн грн, Кам'янське — 524 млн грн, Покровськ — 242 млн грн, Авдіївка — 9 млн грн.

З перших днів війни ми допомагаємо силам оборони України стримувати росіян. Метінвест налагодив виробництво сталевих виробів для потреб фронту та став одним із найбільших серед приватного бізнесу країни донором українського війська. На підтримку держави та її громадян вже спрямовано майже 4 млрд грн, з яких 2 млрд грн — на потреби армії.

— Є позитивні новини, що Чорним морем почали перевозити не тільки зерно, а й металопродукцію. Чого очікувати українському ГМК у найближчому майбутньому? До яких змін готується Метінвест?

— Після виходу з українських портів перших суден зі збіжжям і металом справді з'явився обережний оптимізм, що повноцінне відновлення експорту можливе. Наші військові та профільне міністерство довго працювали, щоб це могло статися. Але це ще не стабільний маршрут, ми не можемо на нього розраховувати. І держава разом із бізнесом має ще докласти великих зусиль для того, щоб цей тимчасовий коридор став повноцінним маршрутом.

Відновлення морського експорту особливо важливе для гірничої промисловості. До повномасштабного вторгнення росії в Україну основний обсяг експорту залізорудної сировини йшов морем до Китаю через порти "Чорноморськ", Одеський та "Південний" і лише 10% — до Європи. Тому немає іншого виходу, як відкривати ці порти. З відкриттям портів Чорного моря можна говорити про значне збільшення обсягів перевезень, але важливим чинником буде доступність і вартість флоту та портових потужностей.